

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

საქმე №330210017002131734

საქმე №ას-1380-2018

№ას-1380-2018 კ--ი

**16 ნოემბერი, 2018 წელი
ქ. თბილისი**

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**ზურაბ ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბესარიონ ალავიძე, ნინო ბაქაძური**

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი – შპს „კ--ი“ (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ე----- გ-----ი (მოსარჩელე)

**გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 13 ივნისის განჩინება**

**კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი
გადაწყვეტილების მიღება**

**დავის საგანი – უკანონო მფლობელობიდან უძრავი ნივთის გამოთხოვა,
ზიანის ანაზღაურება**

ა ლ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

სასარჩელო მოთხოვნა:

1. ე----- გ-----მა (შემდგომში – მოსარჩელე) სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „კ--ის“ (შემდგომში – მოპასუხე) მიმართ მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების გამოთხოვისა და მისი გამოთავისუფლებულ მდგომარეობაში გადაცემის, ასევე, უძრავი ქონების დაუფლებიდან სასამართლოში სარჩელის შემოტანამდე პერიოდისათვის მოსარჩელის სასარგებლოდ ზიანის სახით 7800 აშშ დოლარის გადახდის შესახებ.

სარჩელის საფუძვლები:

2. მოსარჩელის განმარტებით, მოპასუხის მფლობელობაში იმყოფება მოსარჩელის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება, რომელსაც იგი ნებაყოფლობით არ ათავისუფლებს. აღნიშნულით მოსარჩელეს ადგება მატერიალური ზიანი.

მოპასუხის პოზიცია:

3. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მოითხოვა მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა. მან ჩათვალა, რომ არანაირი ფინანსური ვალდებულება მოსარჩელის მიმართ არ გააჩნია.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

4. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 12 თებერვლის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხის არამართლობიერი მფლობელობიდან გამოთხოვილ იქნა მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონება, ხოლო მოპასუხისათვის ზიანის სახით 7800 აშშ დოლარის გადასახდელად დაკისრების ნაწილში სარჩელს ეთქვა უარი, რაც სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

5. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 13 ივნისის განჩინებით მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

6. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ უძრავი ქონება საჯარო რეესტრში საკუთრების უფლებით აღრიცხულია მოსარჩელის სახელზე. საკუთრების უფლების დამადასტურებელ დოკუმენტია 2004 წლის 30 აპრილის

ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომელიც დამოწმებულია სანოტარო წესით.

7. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მოსარჩელის სახელზე რეგისტრირებულ უძრავ ქონებას ფლობს მოპასუხე. იმავე მისამართზე მოსარჩელის სახელზე საკუთრების უფლებით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებულია 36.15 კვ.მ ფართი.

8. 2017 წლის 12 ივნისის მხარეებს შორის დაიდო 36.15 კვ.მ სარდაფის ქირავნობის ხელშეკრულება 5 წლის ვადით. გადასახდელი ქირის ოდენობად განისაზღვრა თვეში 2000 ლარი. ამასთან, დადგენილია, რომ მოსარჩელემ მოპასუხეს სარდაფთან ერთად მფლობელობაში გადასცა კიდეც 66.59 კვ.მ. ამასთან, მხარეები ზეპირი ფორმით შეთანხმდნენ, რომ მოპასუხე იქირავებდა ამ უძრავ ქონებასაც მას შემდეგ, რაც შეცვლიდა ინტერიერს, თუმცა ამ უძრავი ქონების ინტერიერის შეცვლის შემდეგ მოპასუხემ, მოსარჩელის მოთხოვნის მიუხედავად, უარი განაცხადა ქირავნობის ხელშეკრულების დადებასა და მის მიერ დაკავებული ფართის გამოთავისუფლებაზე.

9. წინამდებარე სასარჩელო განცხადებით მოსარჩელის მოთხოვნას სწორედ ზემოთ მითითებული უძრავი ქონების მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვა და მისთვის თავისუფალ მდგომარეობაში ჩაბარება წარმოადგენდა.

10. სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტით, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველი აბზაცი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომ – სსკ) 170-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 172-ე მუხლის პირველი ნაწილით და განმარტა, რომ არამფლობელი მესაკუთრის მიერ უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვის მართლზომიერებისთვის უნდა არსებობდეს შემდეგი წინაპირობები: ა) მოსარჩელე უნდა იყოს მესაკუთრე, ბ) მოპასუხე უნდა იყოს ნივთის მფლობელი და გ) მოპასუხეს არ უნდა ჰქონდეს ამ ნივთის ფლობის უფლება.

11. მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მოსარჩელე წარმოადგენს 66.59 კვ.მ-ის მესაკუთრეს, რაც დასტურდება საქმეში წარმოდგენილი ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან, რომლის მიმართაც, სსკ-ის 312-ე მუხლის თანახმად, მოქმედებს უტყუარობისა და სისრულის პრეზუმფცია, ე.ი რეესტრის ჩანაწერები ითვლება სწორად, ვიდრე არ დამტკიცდება მათი უზუსტობა. ამასთან, დადგენილია, რომ მოპასუხე წარმოადგენს სადავო უძრავი ქონების მფლობელს.

12. რაც შეეხება ვინდიკაციური სარჩელის დაკმაყოფილების ერთ-ერთ აუცილებელ პირობას, რომ მფლობელს არ უნდა ჰქონდეს ამ ნივთის ფლობის უფლება, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოპასუხემ, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდგომ – სსსკ) მე-4 და 102-ე მუხლების შესაბამისად, ვერ შეძლო მისი წილი მტკიცების ტვირთის რეალიზება და სასამართლოსათვის იმ მტკიცებულებების წარდგენა, რომლებითაც დადასტურდებოდა სადავო ნივთზე მისი მფლობელობის მართლზომიერება.

13. სსკ-ის 168-ე მუხლის მიხედვით, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ, ვინაიდან არსებობს სსკ-ის 170-172-ე მუხლებით გათვალისწინებული ყველა წინაპირობა, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მართებულად დაასკვნა, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილებულიყო და მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვილიყო უძრავი ნივთი – 66.59 კვ.მ.

14. რაც შეეხება სააპელაციო საჩივრის პრეტენზიებს, სააპელაციო პალატამ ყურადღება მიაპყრო იმ ფაქტს, რომ მოპასუხეს პირველი ინსტანციის სასამართლოში წარდგენილი შესაგებლით სარჩელში მითითებული არცერთი ფაქტობრივი გარემოება სადავოდ არ გაუხდია; ამასთან, შესაგებელი წარდგენილი იქნა 2017 წლის 3 ნოემბერს სასამართლოს მიერ მოპასუხისთვის განსაზღვრული ვადის ბოლო დღეს. ამავე შესაგებელში მოპასუხის წარმომადგენლები მიუთითებდნენ, რომ საზოგადოების უფლებამოსილმა პირმა მათ სამართლებრივი დახმარების მისაღებად მიმართა სწორედ 3 ნოემბერს, რის გამოც ვერ ახერხებდნენ დასაბუთებული (კვალიფიციური) შესაგებლის და მტკიცებულებების წარდგენას, რასაც სასამართლოს დამატებით წარუდგენდნენ, თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მთავარი სხდომის დანიშვნის შესახებ განჩინება 2017 წლის 13 დეკემბერს გამოიტანა, მოპასუხის წარმომადგენლებს სასამართლოში არა თუ კვალიფიციური შესაგებელი, ერთი მტკიცებულებაც კი არ წარუდგენიათ სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების უარსაყოფად. ასეთი შესაგებელი მათ სასამართლოს წარუდგინეს პირველი შესაგებლის წარდგენიდან თითქმის სამი თვის შემდეგ – 2018 წლის 26 იანვარს, როცა საქმეზე დასრულდა მოსამზადებელი სტადია, 2017 წლის 13 დეკემბრის განჩინებით დაინიშნა მთავარი სხდომა 2018 წლის 29 იანვარს და აღნიშნულის შესახებ 2018 წლის 23 იანვარს ტელეფონის საშუალებით ეცნობა მოპასუხის ერთ-ერთ წარმომადგენლს (ტ. 1, ს.ფ. 54-72).

15. სწორედ იმ უმთავრესი საფუძვლით, რომ ეს შესაგებელი და მასზე დართული მტკიცებულება (ისევე როგორც მასში მითითებული შუამდგომლობა მოწმის დაკითხვის შესახებ) წარდგენილი იყო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე, საპატიო მიზეზის გარეშე (სსსკ-ის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილი) პირველი ინსტანციის სასამართლომ სავსებით დასაბუთებულად გასაჩივრებული საოქმო განჩინებით არ მიიღო ეს შესაგებელი (თანდართული მტკიცებულებით) და არ დააკმაყოფილა მისი ავტორების შუამდგომლობა მოწმის დაკითხის თაობაზე (სსსკ-ის 219-ე მუხლის პირველი ნაწილი).

16. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ შესაგებლის პროცესუალური მნიშვნელობის შესახებ არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის განმარტება, რომლის მიხედვით, „შეჯიბრებითობის პრინციპი მოიცავს მხარეთა საქმიანობას საქმის ფაქტობრივი გარემოებებისა და მტკიცებულებების სფეროში. მოთხოვნების თუ შესაგებლის ფაქტობრივი დასაბუთება ეკისრებათ თავად მხარეებს. მხარეებმა თვითონ უნდა განსაზღვრონ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს და რა კონკრეტულ გარემოებებს დაემყარება მათი შესაგებელი.

17. 2007 წლის 28 დეკემბერს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების მიხედვით, მოპასუხის მიერ პასუხის (შესაგებლის) წარდგენა სავალდებულო ხასიათს ატარებს (საქართველოს 28.12.2007წ.-ის კანონი №5669-სსმ), რაც იმაში გამოიხატება, რომ აღნიშნული საპროცესო ვალდებულების შეუსრულებლობა მხარისათვის უარყოფით საპროცესო-სამართლებრივ შედეგებს იწვევს, კერძოდ, სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები ითვლება შეუდავებლად და, შესაბამისად, დამტკიცებულად. სსსკ-ის 201-ე მუხლის მეშვიდე ნაწილით გათვალისწინებული შესაგებლის წარუდგენლობის ფაქტი თავისთავად განსაზღვრავს მტკიცების საგანს, რადგანაც მოსარჩელე თავისუფლდება სარჩელში მითითებული ფაქტების მტკიცებისაგან. აღნიშნული გარემოება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობაცაა. საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილია მოპასუხის მიერ კონკრეტული შესაგებლის წარდგენის ვალდებულება, კერძოდ, სსსკ-ის 201-ე მუხლის მეოთხე ნაწილის შინაარსიდან გამომდინარე, დგინდება, რომ მოპასუხე უნდა შეედავოს მოსარჩელის გამართულ, დასაბუთებულ მოთხოვნას ანუ დავის გადაწყვეტისათვის სამართლებრივად მნიშვნელოვან ფაქტობრივ გარემოებებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტები (და არა მისი სამართლებრივი შეხედულებები) დამტკიცებულად ითვლება“ (საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის გადაწყვეტილება, საქმე №ას-664-635-2016, 2 მარტი, 2017 წელი).

18. მოცემულ საქმეზე, როგორც აღინიშნა, აპელანტის მიერ წარდგენილი შესაგებელი (პასუხი) არ აკმაყოფილებდა კანონის მოთხოვნებს (სსსკ-ის 201-ე მუხლის მეოთხე და მეხუთე ნაწილებს).

19. სააპელაციო პალატამ სსსკ-ის 380-ე მუხლის მეორე ნაწილის საფუძველზე სააპელაციო საჩივარში მითითებული ახალი ფაქტები არ მიიღო და მათზე არ იმსჯელა.

20. ამ გარემოებათა გათვალისწინებით, სააპელაციო პალატამ დაუსაბუთებლად მიიჩნია აპელანტის წარმომადგენლების 2018 წლის 7 ივნისის განცხადებაში დაყენებული შუამდგომლობა საქმის ზეპირი მოსმენით განხილვის შესახებ.

კასატორის მოთხოვნა და საფუძვლები:

21. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოპასუხემ შეიტანა საკასაციო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღება შემდეგი საფუძვლებით:

22. კასატორმა მიიჩნია, რომ სადავო უძრავ ნივთს ფლობს კანონიერი საფუძველით. არასწორია სააპელაციო სასამართლოს მითითება, რომ მოპასუხემ სადავო ნივთის ფლობის კანონიერი საფუძველის არსებობა ვერ დაადასტურა. პირველი ინსტანციის სასამართლომ გვერდი აუარა საქმის მომზადების ეტაპს და ჩაატარა მხოლოდ მთავარი სხდომა. შესაბამისად,

მოპასუხეს შესაძლებლობა არ მიეცა, წარედგინა საჭირო მტკიცებულებები. აღნიშნული გამო კასატორმა მოითხოვა პირველი ინსტანციის სასამართლოს 2018 წლის 29 იანვრის საოქმო განჩინების გაუქმება, რომლითაც უარი ეთქვა მტკიცებულებათა წარდგენაზე.

23. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 29 ოქტომბრის განჩინებით მოპასუხის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

24. საკასაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, შეამოწმა საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხი და თვლის, რომ იგი დაუშვებლად უნდა იქნეს მიჩნეული შემდეგ გარემოებათა გამო:

25. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ უძრავი ქონება საჯარო რეესტრში საკუთრების უფლებით აღრიცხულია მოსარჩელის სახელზე. საკუთრების უფლების დამადასტურებელ დოკუმენტია 2004 წლის 30 აპრილის ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომელიც დამოწმებულია სანოტარო წესით.

26. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მოსარჩელის სახელზე რეგისტრირებულ უძრავ ქონებას ფლობს მოპასუხე. იმავე მისამართზე მოსარჩელის სახელზე საკუთრების უფლებით საჯარო რეესტრში რეგისტრირებულია 36.15 კვ.მ ფართი.

27. 2017 წლის 12 ივნისის მხარეებს შორის დაიდო 36.15 კვ.მ სარდაფის ქირავნობის ხელშეკრულება 5 წლის ვადით. გადასახდელი ქირის ოდენობად განისაზღვრა თვეში 2000 ლარი. ამასთან, დადგენილია, რომ მოსარჩელემ მოპასუხეს სარდაფთან ერთად მფლობელობაში გადასცა კიდეც 66.59 კვ.მ. ამასთან, მხარეები ზეპირი ფორმით შეთანხმდნენ, რომ მოპასუხე იქირავებდა ამ უძრავ ქონებასაც მას შემდეგ, რაც შეცვლიდა ინტერიერს, თუმცა ამ უძრავი ქონების ინტერიერის შეცვლის შემდეგ მოპასუხემ, მოსარჩელის მოთხოვნის მიუხედავად, უარი განაცხადა ქირავნობის ხელშეკრულების დადებასა და მის მიერ დაკავებული ფართის გამოთავისუფლებაზე.

28. წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრით მოპასუხემ მიიჩნია, რომ სადავო უძრავი ნივთის მართლზომიერი მფლობელია, ხოლო სასამართლომ უკანონოდ არ მისცა შესაძლებლობა, წარედგინა აღნიშნული ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულებები.

29. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი გარკვეულ შეზღუდვებს აწესებს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებით, კერძოდ, 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ ან არაქონებრივ დავაზე

დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

30. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოთ მითითებული საფუძვლით.

31. საკასაციო საჩივარში მითითებული პრეტენზიებიდან საკასაციო პალატა ყურადღებას გაამახვილებს მხოლოდ იმ პრეტენზიებზე, რომლებიც მოცემული დავის გადასაწყვეტად სამართლებრივად მნიშვნელოვანია. ამასთან, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად.

32. მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს მესაკუთრის პრეტენზია არამართლობიერი მფლობელის უკანონო მფლობელობიდან უძრავი ნივთის გამოთხოვის შესახებ.

33. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალში საკუთრების უფლება ფართოდაა განმარტებული და იგი მოიცავს მთელ რიგ ქონებრივ/ფულად უფლებებს, რომელიც საკუთრებიდან გამომდინარეობს. ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში RYSOVSKYY v. UKRAINE განმარტა, რომ როდესაც სასწორზე დევს საზოგადოებრივი ინტერესი, განსაკუთრებით, როდესაც საქმე ეხება ადამიანის ფუნდამენტალურ უფლებებს, როგორიცაა მაგალითად საკუთრების უფლება, საჯარო ხელისუფლება უნდა მოქმედებდეს კეთილსინდისიერების ფარგლებში, სათანადოდ და, რაც მთავრია, შესაბამისად. (RYSOVSKYY v. UKRAINE, 2012)

34. ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში – მარქსი

ბელგიის წინააღმდეგ განმარტა: „იმის აღიარებით, რომ ყოველ ადამიანს აქვს თავისი საკუთრებით (ქონებით) შეუფერხებელი სარგებლობის უფლება, მუხლი პირველი არსებითად უზრუნველყოფს საკუთრების უფლებას. ეს არის სრულიად ცხადი წარმოდგენა, რომელსაც ტოვებს სიტყვები „საკუთრება“ და „საკუთრების გამოყენება“. (მარქსი ბელგიის წინააღმდეგ, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება განაცხ. №6833/74, სტრასბურგი, 1979 წლის 13 ივნისი).

35. სხვა საქმეზე ევროპული სასამართლო იმეორებს, რომ „საკუთრების ცნებას დამატებითი №1 ოქმის პირველი მუხლის მიხედვით, დამოუკიდებელი მნიშვნელობა აქვს, რომელიც არ შემოიფარგლება ფიზიკური ნივთების ფლობით და ის დამოუკიდებელია ეროვნულ კანონმდებლობაში არსებული ოფიციალური კლასიფიკაციისგან: „საკუთრების“ ცნება არ შემოიფარგლება „არსებული საკუთრებით“, არამედ ის შეიძლება მოიცავდეს აქტივებს, სარჩელების ჩათვლით, რომლებთან დაკავშირებითაც განმცხადებელს შეუძლია განაცხადოს, რომ მას გააჩნია, საკუთრების უფლებისა ან ქონებრივი ინტერესის ეფექტური გამოყენების გონივრული და „კანონიერი მოლოდინი“ (იხ. იონერილდიზი თურქეთის წინააღმდეგ, დიდი პალატა, №48939/99, § 124, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო 2004-XII და პრინცი ჰანს-ადამ II ლიხტენშტეინი გერმანიის წინააღმდეგ; დიდი პალატა, №42527/98, § 83, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო 2001-VIII).

36. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სსკ-ის 170-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მესაკუთრეს შეუძლია, კანონისმიერი ან სხვაგვარი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შებოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს და სარგებლობდეს ქონებით (ნივთით), არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა, განკარგოს იგი, თუკი ამით არ ილახება მეზობლების ან სხვა მესამე პირთა უფლებები, ანდა, თუ ეს მოქმედება არ წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენებას.

37. ამავე კოდექსის 172-ე მუხლის პირველი ნაწილით კი განსაზღვრულია, რომ მესაკუთრეს შეუძლია, მფლობელს მოსთხოვოს ნივთის უკან დაბრუნება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა მფლობელს ჰქონდა ამ ნივთის ფლობის უფლება.

38. შესაბამისად, არამფლობელი მესაკუთრის მიერ უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვის მართლზომიერებისთვის უნდა არსებობდეს შემდეგი წინაპირობები: ა) მოსარჩელე უნდა იყოს მესაკუთრე, ბ) მოპასუხე უნდა იყოს ნივთის მფლობელი და გ) მოპასუხეს არ უნდა ჰქონდეს ამ ნივთის ფლობის უფლება.

39. სსკ-ის 168-ე მუხლის თანახმად, მესაკუთრის პრეტენზიის გამო, ნივთის მფლობელობა წყდება, თუ მესაკუთრე მფლობელს წაუყენებს დასაბუთებულ პრეტენზიას. ამდენად, უნდა გამოიკვეთოს სსკ-ის 172-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული სამართლებრივი შედეგის განმაპირობებელი ყველა წინაპირობა, რათა მოსარჩელეს უფლება ჰქონდეს, ნივთის მისთვის გადაცემა მოითხოვოს. (სუს №ას-1082-1039-2016, 2017 წლის 14 თებერვლის

განჩინება; №ას-1043-1004-2016, 2016 წლის 12 დეკემბრის განჩინება; № ას-901-867-2016, 2016 წლის 9 დეკემბრის განჩინება; № ას-750-718-2016, 2016 წლის 13 ოქტომბრის განჩინება; №ას- 3-3-2016, 2016 წლის 9 მარტის განჩინება, №ას-1032-952-2017 2017 წლის 17 ოქტომბრის განჩინება, №ას-1375-1295-2017 2017 წლის 22 დეკემბრის განჩინება).

40. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოება აგებულია მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპზე. სსსკ-ის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

41. დასახელებული ნორმების თანახმად, სამოქალაქო პროცესში მხარეები ვალდებული არიან, სათანადო მტკიცებულებების წარდგენის გზით დაადასტურონ მათი პოზიციის გასამყარებლად მითითებული გარემოებების არსებობა. კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, რომელიც ადგენს მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების სპეციფიკურ წესს, მოსარჩელეს ევალება სასარჩელო განცხადებაში ასახული ფაქტების მტკიცება, ხოლო მოპასუხე მოვალეა, სარჩელისაგან თავდაცვის მიზნით, ქმედითად უარყოს მოსარჩელის არგუმენტები, წარადგინოს იმგვარი მტკიცებულებები, რომლებიც გააქარწყლებს მოსარჩელის მიერ დასახელებულ ფაქტებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მხოლოდ მოპასუხის ზეპირი განმარტება მოსარჩელის პოზიციას ვერ გადაწონის და მხარისათვის არახელსაყრელ მატერიალურ-სამართლებრივ შედეგს გამოიწვევს.

42. სსსკ-ის 105-ე მუხლი ადგენს სასამართლოს მხრიდან მხარეთა მიერ მითითებული გარემოებების შეფასების პირობებს, კერძოდ, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს სასამართლოს შინაგან რწმენას, უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში.

43. ამდენად, სადავო გარემოებების დადგენისას სასამართლო იმსჯელებს

საქმეში წარმოდგენილ მხარეთა განმარტებებზე, წერილობითი დოკუმენტებსა და სხვა მტკიცებულებებზე ერთობლიობაში, რისი ურთიერთშეჯერებით გადაწყვეტს, სარწმუნოდ მიიჩნიოს თუ არა ამა თუ იმ ფაქტი არსებობა (სუსგ 6.06.2017წ. საქმე №ას-584-543-2017).

44. კასატორს დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია არ წარმოუდგენია სააპელაციო პალატის იმ მსჯელობის უარსაყოფად, რომ მოსარჩელემ სრულად განახორციელა მისი მტკიცების ტვირთი და დაადასტურა, რომ სადავო უძრავი ქონების მესაკუთრეა, ხოლო მოპასუხე მისი ნებართვის გარეშე ფლობს ფართს. მოპასუხეს კი, სადავო ქონების მართლზომიერად ფლობის ფაქტი სათანადო მტკიცებულების წარდგენის გზით არ დაუდასტურებია.

45. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის მოსაზრებას, რომ მტკიცებულებები ვერ წარადგინა პირველი ინსტანციის სასამართლოში მოსამზადებელი სხდომის ჩაუტარებლობის გამო.

46. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მოსამზადებელი სხდომის ჩატარება სასამართლოს ვალდებულებას არ წარმოადგენს, ხოლო სარჩელზე დასაბუთებული შესაგებლისა და მტკიცებულებათა წარსადგენად მოპასუხეს გონივრული ვადა მიეცა, რაც მას სათანადოდ არ გამოუყენებია და კვალიფიციური შესაგებელი სასამართლოსათვის არ წარუდგენია. ასევე, კანონით დადგენილი წესით, მთავარ სხდომამდე არ მოუთხოვია მოწმის დაკითხვა და სარჩელში მითითებული მტკიცებულებების საწინააღმდეგო მტკიცებულების საქმისათვის დართვა. შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ მართებულად ჩათვალა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ კანონიერად არ მიიღო საქმის მთავარ სხდომაზე განხილვისას მოპასუხის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებები და კასატორის მიერ მითითებული აღნიშნული პრეტენზია საკასაციო საჩივრის დასაშვებად ცნობის წინაპირობა ვერ გახდება.

47. სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე არ არის განხილული მნიშვნელოვანი მატერიალური ან/და საპროცესო დარღვევებით, ვერც კასატორი მიუთითებს რაიმე ისეთ დარღვევაზე, რომელსაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე, რის გამოც საკასაციო საჩივარს არა აქვს წარმატების პერსპექტივა.

48. კასატორმა ვერ დაასაბუთა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალთან წინააღმდეგობაში მოდის.

49. ამასთან, საკასაციო საჩივრის განხილვისა და საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილების მიღების საჭიროება არ არსებობს არც სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბების აუცილებლობის თვალსაზრისით და არც იმ საფუძვლით, რომ საკასაციო სასამართლოს მსგავს საკითხზე ჯერ არ უმსჯელია და გადაწყვეტილება არ მიუღია. შესაბამისად, მოცემულ საქმეზე არ არსებობს ვარაუდი, რომ საკასაციო

საჩივრის განხილვის შემთხვევაში მოსალოდნელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უკვე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება.

50. ამავდროულად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება არ განსხვავდება საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკისაგან.

51. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, დაუშვას წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი, რის გამოც მას უარი უნდა ეთქვას განხილვაზე.

52. სსსკ-ის 401-ე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნება მიჩნეული, პირს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70%. ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ კასატორს უნდა დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით შპს „ჰ--ისა“ და ა---- ძ-- --ას მიერ 2018 წლის 15 ოქტომბერს №-- საგადახდო დავალებით გადახდილი 150 ლარის 70% – 105 ლარი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე, 401-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ჰ--ის“ საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად დაუშვებლობის გამო.

2. კასატორ შპს „ჰ--ს“ (საიდენტიფიკაციო კოდი №-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (**ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150**) დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით შპს „ჰ--ისა“ და ა---- ძ----ას მიერ 2018 წლის 15 ოქტომბერს №-- საგადახდო დავალებით გადახდილი 150 ლარის 70% – 105 ლარი.

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ზ. ძლიერიშვილი

მოსამართლეები:

ბ. ალავიძე

ნ. ბაქაქური